

Izhaaja
dvakrat na mesec
ter stane za vse
leto 1 K 60 vin.,
za pol leta 1 K.

Naročnina in tiskarini
blagovolijo naj se
poslata upravništvu
„Rodoljuba“ v Lju-
ljani, vse spisi in
dopisi pa uredni-
štvu „Rodoljuba“.

RODOLJUB

Za oznanila
plačuje se od štiri-
stopne petit-vrste
16 vin. če se enkrat
tiska; 24 vin. če
se 2krat, in 30 vin.
če se 3krat ali več-
krat tiska.

Pisma izvolijo naj
se frankirati.
Rokopisi se ne
vračajo.

19. števil.

V Ljubljani, dne 6. oktobra 1904.

XIV. leto.

Zloraba narodnosti.

Kar smo deževali minoli petek v deželnem zboru, je najgrja zloraba narodnostne ideje za najnižje strankarske namene in mora početje klerikalcev vsakega spodobnega človeka navdajati s studom.

Star »tric« vsake obstrukcijske stranke je, da porablja za obstrukcijo obče popularne, vsem simpatične narodne in gospodarske zadeve. Saj se tako masa najlaglje prenoti in se ji vcepi mnenje, da dotični stranki ne gre za motenje, zadrževanje in onemogočanje koristnega dela, nego za narodni in gospodarski blagor dežele. Tako so delali Nemci za časa Badenija, tako delajo zdaj Čehi in tako delajo v kranjskem deželnem zboru klerikalci.

Že samo dejstvo, da je dr. Ivan Šušteršič, bivši nemški burš, cinični zasramovalec slovenstva, avtor slovensko narodnost zaničujočih in nemštvo poveljujočih pesmi nastopil kot nositelj slovenske narodne ideje, že to je krvava ironija. Dr. Šušteršič naj bo nositelj narodne ideje, dr. Tavčar in njegovi somišljeniki, v boju za slovenstvo osiveli možje pa naj bodo izdajalci? Komur se to ne zdi bedasto, temu ni pomagati!

»Slovenec« je seveda poskusil petkovo sejo deželnega zbora fruktificirati v svoj namen. Cele škafe fraz je nanesel in jih v člankih in noticah prekuhal. Izdajalcev seveda kar mrgoli.

Jedro vseh očitaj pa je, da narodno-napredna stranka vsled zveze z Nemci ni smela glasovati za Šušteršičev predlog in »Slovenec« kriči prav po Šušteršičevo, da je narodno-napredna stranka vezana tudi glede narodnih vprašanj in se niti za čast svoje domovine, niti za obrambo svoje narodnosti ne sme več zavzemati.

To je čisto navadno lopovstvo. Takozvana zveza z Nemci obstoji že od leta 1895. in stenografski zapisniki deželnega zbora so priča, da je narodno-napredna stranka v tem času sto in stokrat vzlic tej zvezi šla v boj za korist slovenske narodnosti in za blagor in čast domovine. Kar se je v deželnem zboru od leta 1895. do začetka klerikalne obstrukcije storilo, vse je storila narodno-napredna stranka. Opozarjamo samo na veliko debato, ki je bila za časa nemške revolucije proti Badeniju, ko so bili slovenski visokošolci na Dunaju in v Gradcu kruto pretepani. Kdo je šel tedaj vzlic zvezi z Nemci v boj za slovenstvo? Narodno-napredna stranka med tem ko so klerikalci samo zijala prodajali. In podobnih zgledov bi lahko našli vse polno. Vsaka sesija deželnega zbora od l. 1895. je priča, da je narodno-napredna stranka vedno brezobzirno branila narodno čast in korist vzlic zvezi z Nemci in te stotine slučajev kriče glasno, kako grda laž je očitanje, da zveza z Nemci

veže napredno stranko v narodnih vprašanjih.

Narodno-napredna stranka je glasovala proti nujnosti Šušteršičevega predloga, ne protivsebinsi, s katero se popolnoma vjema, kakor pričata dr. Tavčarjeva in Hribarjeva izjava. Glasovala je proti nujnosti tega predloga ravno tako, kakor bi glasovala proti nujnosti vsakega predloga iz formalnih nagibov, da pride deželni zbor čim prej do dnevnega reda. Šušteršiču se pri njegovem predlogu ni šlo za vsebino, nego da ž njim prepreči razpravljanje na dnevni red postavljenih točk, narodno-napredni stranki pa se je šlo zato, da kar najhitreje pride do dnevnega reda in prisili klerikalce, da pokažejo barvo. In glej, čim je bila debata o Šušteršičevem predlogu končana, čim klerikalci s to narodno zadevo niso več mogli zadrževati prehoda na dnevni red, so koj pokazali, da jim je šlo pri Šušteršičevem predlogu le za obstrukcijo in za prav nič drugega. Zahtevali so namreč, da se morajo poročila o vseh na dnevnem redu stoječih točk, tiskati in razdeliti med poslance 48 ur pred sejo. Kar obstoji deželni zbor, se krajša in priprostejša poročila niso nikdar tiskala, vedno je bilo poročilo ustmeno in vedno se je s tem izhajalo. Na milijone poročil je v deželnem zboru bilo že ustmenih in se je s tem deželi prihranilo ogromne stroške, saj je tisek jako draga reč. Zdaj pa so klerikalci iz obstrukcijskih namenov zahtevali, da se morajo vsa poročila tiskati in s tem so dosegli, da deželni zbor ni mogel v petek prestopiti na dnevni red in da se je morala seja zaključiti.

Ta zastop klerikalcev je najjasnejši dokaz, da jim je bilo tudi s Šušteršičevim predlogom samo za obstrukcijo. Vedeli so, da bo narodno-napredna stranka vsled lanske svoje izjave glasovala proti nujnosti, vedeli so, da bo narodno-napredna stranka to zadevo pri proračunski razpravi sama sprožila in zato so stvar enostransko in v obliki nujnega predloga spravili v zbornico. S tem so dosegli, da deželni zbor ni mogel priti do dnevnega reda in obenem imajo priliko kričati in sumničiti narodno-napredno stranko.

Šušteršičevo postopanje je najgrja zloraba narodnih interesov, kar si jih more kdo misliti. Vsem treznosodečim ljudem priporočamo le eno najpremišljujejo: kaj in v čem je Šušteršič s svojim obstrukcijskim predlogom koristil slovenski stvari in v

čem je narodno-napredna stranka škodovala narodni stvari, ko je glasovala proti nujnosti, kar ima to posledico, da pride stvar v prihodnji seji novič na vrsto in da se potem odkaže odseku.

»Slovenec« nam pa lahko verjame, da poštenih in razsodnih ljudi njegovo huronsko vpitje ne prenoti, nego da so vsi pošteni in razsodni ljudje edini v tem, da je pravo hudodelstvo, če se važne, resnega truda zahtevajoče narodne zadeve zlorablajo za umazane strankarske namene.

Vojna na Daljnem vztoku.

Japonski neuspeh pred Port Arturjem.

Brzjavka »Daily Telegraph« iz Čifua z dne 30. m. m. potrjuje, da so bili Japonci pri zadnjem splošnem navalu na Port Artur odbiti z ogromnimi izgubami.

Ruska artiljerija je odgovarjala na japonski bombardma s presenetljivo živahnostjo. Blokada pristanišča je sedaj zelo intenzivna. Vsled tega se sedaj Kitajci protivijo, da bi vkljub temu poskušali s svojimi ladjami priti v luko. Neki japonski poročnik se je hotel, oborožen s torpedami, plavaje utihotapiti v pristanišče. Ko se je pa približal neki vojni ladji, so ga Rusi opazili in jeli nanj streljati. Zadel ga je ruska granata, torpedo, ki ga je imel sabo, je eksplodiral in ga raztrgal na drobne kosce.

Vojni atašeji v Port Arturju.

»Echo de Paris« javlja, da sta nemški ataše Henschel in francoski ataše Cuverville 17. avgusta v neki kitajski ladji zapustila Port Artur. Ladja je nosila francosko zastavo. To džunko so Japonci 20. t. m. potopili in oba oficirja umorili, da bi se polastili njih papirjev. Omenjeni list dostavlja, da francoska vlada pač ne bo tako naivna, da bi o tej zadevi uvedla kako preiskavo, ko se vendar vé, da za Japonce ni ničesar lažje, kakor dokazati, da je ladja, na kateri sta bila imenovana dva oficirja, zadel ob rusko mino.

Namestnik Aleksejev odpoklican?

Pariški »Matin« poroča iz Petrograda: Namestnik Aleksejev je iz Mandžurije odpoklican in odpotuje v Evropo že v štirih ali petih dneh. Odpoklican se je pod pretvezo, da si hoče car Nikolaj dati osebno od Aleksejeva pojasniti položaj na bojišču. Zatrjuje se z vso gotovostjo, da se Aleksejev ne vrne več na bojišče.

Japonske križarke v Čifu.

Po poročilih iz Čifua so se pred vvhodom v tamkajšnje pristanišče usidrle tri japonske križarke, kar je prebivalstvo v mestu silno vznemirilo. Sodi se, da je admiral Togo to odredil, da bi prekinil vsako zvezo s Port Arturjem. Evropska kolonija v Čifu je prepričana, da se je to zgodilo s posebnim dovoljenjem kitajskega admirala. Ponoči se šestokrat približajo pristanišču japonske torpedovke.

Kuropatkin o bodoči bitki.

»Matin« se brzojavlja iz Petrograda: Neki višji iz Mukdena v Moskvo došli častnik poroča, da je general Kuropatkin pri obedu, kiga je dal svojim častnikom, rekel: »Zaupajte mi in umikajte se popolnoma zaupno, dokler ne izvabimo Japoncev v ravnino, kjer jih bom porazili.« Iz tega se sklepa, da je Kuropatkin določil za odločilno bitko ravnino severno od Tielinga, 80 kilometrov severno-vzhodno od Mukdena.

Boj za Port Artur.

V nedeljo je dospelo v Čifu osemdeset Kitajcev iz Port Arturja, ki so vkljub največji paznosti Japoncev predrl blokado.

Ti zatrjujejo, da so bili Japonci pri navalu 26. m. m. strahovito poraženi in da so izgubili okoli 50.000 mož.

Japonci so najprvo jeli streljati iz težkih topov s severa od Golobjega zaliva do Takušana in nato navalili z vso silo na zapadne in severozapadne utrbe. Kasneje so japonski voji jeli prodirati tudi s Švišijinga. Po ljutih bojih so Japonci zavzeli več jarkov in nasipov. Japonski voji so kakor divji drli proti ruskim bajonetom. Mož proti možu se je boril in skoro so bili vsi jarki polni mrtvih trupel. Neka reduta pred forom se je branila z izredno hrabrostjo, a končno se je posadka po opetovanih naskokih vendar le morala umakniti v lčan.

Vedno in vedno so Japonci zneva navalili na for. Trikrat se jim je naskok že v toliko posrečil, da so že prišli skoro do obzidja. Tu pa so Japonce pobile skoro do zadnjega moža krogle iz ruskih pušk in brzostrelnih topov, ki so padale gosto kakor toča. Japonci so se morali umakniti. Pri reduti so se še zadnjič postavili v bran, toda ruski naval na njihove pozicije je bil tako silen, da mu niso več mogli odoleti. Sicer jim je general Nogi poslal eno celo divizijo na pomoč, toda le ta niti do ruskih nasipov ni mogla prodreti, tako strahovit in silen je bil ruski ogenj s fora Liaotiešan.

Novi boji pred Port Arturjem.

Po poročilih iz Čifua so bili znova 28. in 29. m. m. ljuti boji pred Port Arturjem. Japonci so naskočili ruske utrdbe pri Liaotieshanu v bližini Golobjega zaliva. Rusi so opetovano vdrl iz utrdb in ena masa navalili na japonske pozicije, toda vedno brez pravega uspeha. Kitajci zatrjujejo, da so bile ruske izgube pri teh operacijah izredno velike, vendar pa so bile japonske še mnogo večje. Reuterjev urad pa poroča: Pri zadnjem navalu na Port Artur so Japonci opetovano naskočili goro, kjer imajo Rusi tudi skladišče premoga. 28. m. m. so zavzeli to pozicijo. Ker je bil poskus, iz te pozicije zopet Japonce pregnati, silno nevarno, ni hotel general Steselj izdati direktnega povelja, marveč je odredil, da se ima ta akcija izvesti, ako se javi v to dovolj prostovoljcev. Vsak, kogar se je vprašalo, je bil pripravljen in v najkrajšem času je bila zbrana četa prostovoljcev. Moštvo in oficirji so se oborožili z ročnimi granatami in navalili na Japonce. Po obupnem boju se jim je posrečilo, Japonce pregnati iz vseh pozicij. Rusi cenijo izgube, ki so jih imeli Japonci pri zadnjem naskoku, na 10.000 mož.

Nova pomorska bitka?

V Šanghaju kroži vest, da je bila pri Port Arturju nova pomorska bitka. Rusi so najeli več parnikov, da bi sprejeli vojne ladje, ki so jih v Vusungu pričakovali v nedeljo zvečer.

»Daily Express« javlja, da se je ruskim uradnikom v Šanghaju iz Petrograda sporočilo, da bo morda del ruskega portarturškega brodogradništva iskati v Vusungu zatočišča, ker se je izkazalo, da je nemogoče, da bi še nadalje bile te vojne ladje usidrane v portarturškem pristanišču.

Isto vest priobčuje tudi »Daily Telegraph«. Iz Šanghaja pa se poroča: Neka ruska vojna ladja, najbrže križarka »Bajank« se je usidrala pri Gaclafu v zalivu Hankav. Dva parnika sta odplula tjakaj, da jo dovedeta v Šanghaj.

Z mandžurskega bojišča.

O vojnih operacijah pri Mukdenu ni nobenih važnejših poročil. Vsak dan se sicer spopadejo predstraže obeh armad, a resnih bojov ni nikjer. Maršal Ojama skuša z delom svoje armade obiti Kuropatkinovo levo krilo, dočim se nabaja glavna japonska armada še vedno pri Jantaju. Japonci so zgradili 15 milj severno od Jantaja in na svojem levem krilu precej močne utrdbe, in cesar se sklepa, da ostanejo Japonci v defenzivi in ne mislijo več na ofenzivo.

V Harbinu se govori, da prodira Kuroki vzhodno od Tielinga, ne da bi mu Rusi mogli zastopiti poti.

Iz Tokija pa se poroča, da tamkaj vsak hip pričakujejo, da se vname pri Tielingu velika bitka, ker se ve, da Kuropatkin ne misli na resen odpor pri Mukdenu in ob reki Hun.

Poneverjenja v japonski vojni upravi.

Veliko senzacijo so vzbudila na Japonskem odkritja lista »Nišiniši«.

List dolži grofa Macukata in grofa Inuje, da sta pri japonskem »Rdečem križu« in pri cesarskem vojaškem podpornem društvu poneverila večje svote denarja.

List je last barona Ita.

Poveljnik križarke »Novik«.

»Berliner Tagblatt« poroča iz Petrograda, da je kapitan Šule, poveljnik križarke »Novik«, katero so Rusi sami potopili v Korzakovski na otoku Sahalin, imenovan za poveljnika križarke »Gromoboj« v Vladivostoku.

Potopljena japonska ladja.

Kakor se javlja iz Tokija, je neka japonska topničarka južno rta Liaotieshan zadela ob rusko mino in se potopila. Posadka je bila rešena. Ime te topničarke še ni znano.

General Garibaldi za Albane.

Rim, 3. oktobra. General Ricciotti Garibaldi je kot predsednik albanskega sveta osebno izročil angleškemu in francoskemu poslaniku ter ministru Tissoniju protest albanskega odbora proti mednarodni upravi Makedonije. Ta protest izide v kratkem v oficijalnem glasilu italijanskih Albanov. Prepis protesta je tudi dobil turški poslanik v Rimu.

Ločitev cerkve od države na Francoskem.

Pariz, 3. oktobra. Včeraj se je vršila dopolnilna volitev v poslansko zbornico, ki je pokazala, kako misli francosko prebivalstvo na deželi o ločitvi cerkve od države. Ministerjalni kandidat Lefèvre je povedal v svojem volilnem oklicu, da temelji njegov politični program v ločitvi cerkve od države. In Lefèvre je bil od kmečkih volilcev s 4000 glasovi večinoma izvoljen za poslanca proti svojemu konzervativnemu protikandidatu.

Domače in razne novice.

— **Žalostno početje.** V petkovi seji dež. zbor se je zopet primeril slučaj, ki je pokazal, kako hladnokrvno in brezobrazno žrtvujejo klerikalci svojim strankarskim namenom in svoji strankarski koristi celo stvari, ki so občenarodnega pomena. Pri petkovem nastopu dr. Šusteršiča smo se hipoma spomnili tiste seje državnega zbora, v kateri je taisti dr. Šusteršič svoji osebni rehabilitaciji žrtvoval slovensko vsučilišče. Kakor takrat vseučilišče, tako je zdaj čast in korist Ljubljane zlorabil za svoje namene. Ko so se zadnjič pred kolodvorom zgodile znane demonstracije in je bil neki kadet tepen, ni bil tega nihče tako vesel, kakor klerikalci. Sami so priznali, da jim je ta dogodek dobrodošel, da upri-zore velik naskok na barona Heina, sami so pripovedovali, da so bili v največji zadregi, pod kako pretvezo bi se lotili barona Heina in sami so pravili, da se je ta slučaj kakor nalašč primeril in jim potisnil v roke bombo proti baronu Heinu. Klerikalcem pri ti stvari ni bilo za stvar samo, bilo jim je le za njihovo strankarsko korist; ni jim bilo za čast Ljubljane in slovenstva, za pravico in za resnico, nego za obstrukcijo. Ako bi bili imeli klerikalci namen, koristiti stvari, potem bi bili gotovo poskusili doseči skupen in solidaren na-

stop obeh slovenskih strank. To stoji: Ko bi bili obe slovenski stranki skupno nastopili, bi bil največji moralni in materijalni uspeh take akcije zagotovljen. Da se v stvari sami narodnapredna stranka popolnoma strinja s stavljenim predlogom, to leži na dlani in kažeta izjavi dr. Tavčarja in župana Hribarja, ki je včeraj povedal, da je že davno pred dr. Šusteršičem se trudil, izposlovati preklic svoječasnega poročila korespondenčnega urada, da se je lani streljalo v kazino, a ni mogel ničesar opraviti. Toda klerikalcem ni kazalo, da bi se poskusili porazumeti z narodnapredno stranko, to pa radi tega ne, ker jim ni bilo za pozitiven uspeh, nego za strankarski efekt in za obstrukcijo. Nameravali so, žrtvovati stvar obstrukciji in zato so izbrali tako obliko, da bi na eni strani mogli s to važno zadevo delati obstrukcijo, na drugi strani pa sumničiti narodnapredno stranko. Po lanski na najslovesnejši način izdani izjavi je bilo klerikalcem znano, da ne bo narodnapredna stranka za nobenega predloga **nujnost** glasovala, dokler ne neha obstrukcija. Temu svojemu sklepu je ostala tudi v petek zvesta in glasovala je proti nujnosti, dasi se s predlogom samim popolnoma vjema. Predlog dr. Šusteršiča pride prihodnji petek kot samostojni predlog novič na vrsto in razume se samo ob sebi, da bo narodnapredna stranka glasovala zanj, ker se v stvari z njim strinja. Dr. Krek je v petkovem svojem govoru rekel, da imata narodnapredna in klerikalna stranka marsikaj skupnega in da bi v takih rečeh lahko skupno postopali. Tega nismo nikdar tajili in prav po dr. Šusteršiču sprožena zadeva je takega značaja. Če pa dr. Krek ve, da smo v takih zadevah edini in želi skupnega postopanja, zakaj pa ga v tem slučaju ni poskusil doseči, zakaj je njegova stranka sprožila za devó v obstrukcijski obliki, dasi je vedela, da mora narodnapredna stranka glasovati proti nujnosti vsakega obstrukcijskega predloga. No, odgovor je lahek: Ker ni marala skupnega nastopa, ker ni marala dejanskega uspeha, nego je hotela le strankarski efekt doseči in tirati z važno narodno zadevo obstrukcijo. Če tako početje ni žalostno, potem ne vemo, kaj naj se še tako imenuje.

— **Komedija.** Poslanec Šusteršič je s tresočim glasom nujno predlagal, da naj se iz deželnih sredstev med bedne kmete razdeli 150.000 K. Ko je bila nujnost odklonjena, stavlja je takoj v drugi seji samostalen predlog enakega obsega. Iz tega je razvideti, da odklonitev nujnosti predlogu samemu čisto nič ne škoduje, in da se samostalni predlogi z ravno tisto hitrostjo lahko spravijo pred odsek, kakor nujni predlogi. To se je pokazalo pri nujnem predlogu glede omenjenih 150.000 K, in pokazalo se bode tudi pri predlogu glede korespondenčnega biroja, ki se bode v prihodnji seji čisto gotovo odkazal odseku. Čemu torej nujnost? Leta ima samo namen, klerikalce pri obstrukciji podpirati, je torej gola klerikalna komedija. Zatorej so narodna-

predni poslanci prav storili, ko so takoj od pričetka sklenili, da niti pri najmanjšem klerikalnem predlogu ne bodo glasovali za nujnost. To načelo so sprejeli naši poslanci pri zadnjem zasedanju, in po njem se bodo ravnali tudi pri tem zasedanju. In to brez vsake izjeme! Če imajo klerikalci res dobro voljo v ti ali oni narodni zadevi, potem ni niti najmanjše zapreke, da bi pri rednem delovanju ne prišla na vrsto. Tako se bode brez težave lahko razpravljalo o zadnjih in predzadnjih demonstracijah, katere je omenjal dr. Šusteršič v včerajšnjem nujnem predlogu. Stvar pride v odsek in leta bode brez dvojbe prav kmalu napravil svoje poročilo ter ga dal postaviti na dnevni red. Kakor hitro pa se bode to zgodilo, stavimo glavo, da bo klerikalna stranka z obstrukcijo onemogočila dotično razpravo. Doživeli bomo, da bode dr. Šusteršič svoj samostalni predlog glede korespondenčnega biroja ravno tako obstruiral, kakor bode obstruiral samostalni svoj predlog glede podpore 150.000 kron! Če ni to komedija, potem ne vemo, kaj naj je še komedija! In vendar so na svetu možje, kojim to imponuje. Nam ne!

— **Štefetine kozlarije.** Vselej, kadar zboruje deželni zbor, cvete proštevemu rejenčku najlepša pšenica. Takrat prekuha celi časnikarski svoj inventar, in vse neokusnosti, vse bedarije, katere so si kdaj izmislili njegovi ubogi možgani, prinaša zopet in zopet na krožniku pred bedasto svoje občinstvo. Dežmanove grablje, izdajalstvo domovine, preklinjanje dr. Tavčarja po ljubljanskih gostilnah, skovani dopisi iz liberalnih krogov, lakajstvo dr. Teutscherja in druge take neslanosti meša po škofovi cunji. To smo vse že doživeli, kaj takega se morda imenitno vidi kakemu nezrelemu mladiču, nam pa ne. Da se Štefe pri tem na vse načine trudi, da bi iz dr. Šusteršiča napravil vzor narodnjaka, se samo ob sebi ume, to je njegova dolžnost, za to je plačan. Trudi se sicer, ali delo se mu ne posreči! Ravno kar se je Štefetu primerila velika nezgoda. V »Slovencu« je napadel nekega trnovskega meščana, ki je bil celo svoje življenje sicer mirnega, ali vendar klerikalnega mišljenja, češ, da je vpisal svojega otroka v nemški oddelek. Izkazalo se je, da je Štefe celo stvar si izmislil in da je lagal. Možiček bi pa bil lahko dobil resnico, samo da jo je iskal v svoji bližini. Vzor narodnjak dr. Ivan Šusteršič je svojega sina tudi letos vpisal v nemški oddelek. Ko se je napredni profesor radi tega začudeno izrazil proti profesorju, ki je znan podrepnik dr. Šusteršičev, je leta odgovoril: Kam ga pa če vpisati, ko fantiček res ne ume slovenščine! Tako izgleda resnica. Da je dr. Tavčar vpisal svojega otroka v nemško šolo, bi mu Štefe na tisoče Dažmanovih grabelj na vrat nanosil, — ali dr. Šusteršič pa je vzor narodnjak, ker svojega otroka fakično nemško vzgaja! In ali ste že kdaj čuli, da je kak akademik, recimo Robidov fante, radi tega proti Šusteršiču demonstriral? Kaj takega nismo čuli in tudi ne bomo, ker k temu

»Daničarski« fante nima poguma? Resnica pa je: Dežmanove grablje pripadajo dandanes dr. Ivanu Šusteršiču! Tako je!

— **Finale tomišeljkega konsuma!** Poroča se nam: Tomišeljski konsum je šel te dni rakom žvižgat! Za zdaj je vzel to klerikalno štacuno v svoje varstvo posestnik Tanček, falzifikatorja Pelca pa, ki se na račun katoliško neumnih kmetov vozi za mastne dijete okoli, bi moral vzeti pod svoje varstvo pa novi — Žabjek, s Knificem vred, ki je pomagal pri tem konsumu kmete goljufati. Toliko za zdaj.

— **Čočov France,** po domače Demšarček iz Čošnjice, ima v deželni zboru veliko smolo. Ko je storil obljubo, zaklical mu je Štefo »živio«, ter ga tako osmešil pred celo klerikalno galerijo. Takoj na to prečitata se je interpelacija, v kateri se gospod Čoč bridko pritožuje, da ga orožništvo in okrajno glavarstvo premalo častita, in da mu ne izkazuje tiste slave, ki jo mož po svojem lastnem prepričanju brez dvojbeno zasluži. In sedaj se je oglasilo sodišče v Skofji Loki, ter reklamuje zase Čočovega gospoda, češ, da se je kot župan pregrešil proti zakonu o živinskih kužnih boleznih. Za kmečko življenje je ta zakon eden najvažnejših, in deželni odbor je v slušajih, če se je župan pregrešil proti njemu, tuintam radi tega že kakega župana odstavil. Navarnost je, da se tudi Čočevemu Francetu kaj takega pripeti! Na vse zadnje pa pride najhuše. Podobčina Čošnjica bi rada postala samostojna občina. V ta namen je vložila na deželni zbor dolgo prošnjo, in Demšar sam jo je podpisal. Upravni odsek se je o ti zadevi že posvetoval, in pri zadnji deželnozborni seji stala je že tudi na dnevnem redu. Ta dnevni red so klerikalci s svojo obstrukcijo podrli, in France iz Čošnjice je zagazil v prežalostni položaj, da je obstruiral proti lastni svoji podobčini. Kako ga bodo sedaj na Čošnjicah sprejeli, kadar se vse to izve? Res tragično!

— **Jaklič obstruira svoje lastne volilce!** Prebivalci v Stružki dolini bi prav radi videli, da bi se jim uravnale ondotne vode. Zato prosijo in prosjajo pri deželni zboru že več let. Tudi sedaj je bila upravnemu odseku v posvetovanje odkazana enaka prošnja. Odsek si je mislil, da bode v dotični zadevi najbolje poučen poslanec Jaklič, ki ima itak kot deželni poslanec dolžnost, potegniti se za svoje stružke volilce. Ali gospod Jaklič ni hotel prevzeti poročila v odseku, ker mu bolj dopade lenobo pasti. Če so Stružani s tako lenim poslancem zadovoljni, potem pa v istini zaslužijo, da jih voda zaliva v jeseni in spomladi!

— **Mala ilustracija katoliškega nekrologa.** Zadnjič smo citirali nekaj odstavkov iz nekrologa, ki ga je spisal »Domoljub« v Laškem rovtu pri Bohinju umrlemu juristu Antonu Cvetku. Hvalil ga je na vse pretege. Zlasti mu je ngajalo, da je nosil Cvetek karmelski škapulir, da je član akad. Marijine družbe in da je v smrtni uri imel na prsih Marijin škapulir in ob strani Marijino svetinjo. Po smrti so imeli farji za Cvetka mnogo lepih

besedi, dokler je pa živel, so bila njih dejanja vsa drugačna. Cvetek je bil precej omejen in pobožen mladenič, a v lemenat vendar ni maral iti. Zato ga je zadela strašna kazen. Imel je bogatega strica, a ta je vse svoje premoženje zapustil farjem; Cvetku pa volil le pet gld. samo radi tega, ker ni hotel iti v lemenat. Cvetek je na Dunaju včasih hudo stradal. Sam »Domoljub« pravi, da je Cvetek na Dunaju skusil mnogo revščine in pomanjkanja, farji pa so se med tem mastili s premoženjem njegovega strica. »Domoljub« pravi, da je bil Cvetkov pogreb veličasten, a umiranje Cvetkovo bi bilo pasje, da ni bilo liberalcev. Nihče izmed domačinov se ni zmenil zanj, najmanj tisti, ki so požrli premoženje njegovega strica in katerim karmelski škapulir in Marijine svetinje tako ugajajo. Pustili so na smrt bolnega Cvetka s škapulirjem vred v blatu. A prišla je liberalka z daljnega Dunaja, žena, ki je zapustila svojega moža, da gre streč umirajočemu Cvetku. In ostala je dva meseca pri bolniku in skrbela zanj, ker se je bala, da bi ga sorodniki ne pustili v blatu poginiti. Vere nima ta žena prav nič, ima pa srce. In drugi liberalci, lastnik Touristen-hotela so umirajočemu Cvetku pošiljali krepke juhe in dobrega vina, da so mu olajšali bedno stanje. Tudi ti nimajo veliko vere, a mesto njě srce. Tisti, ki imajo vero v zakupu, so se Cvetka spomnili še le — po smrti.

— **Klerikalna podlost.** »Slovenec« piše: »Zdaj imajo Nemci večino v odsekih. Tako daleč smo prišli! Kranjska dežela s 5% Nemcev je danes od teh Nemcev popolnoma vladana, ker je v nemških rokah zdaj absolutna večina v odsekih in s tem ves deželni zbor. Če pomislimo, da je delo v finančnem in v upravnem odseku najvažnejše, tedaj pač ne moremo dovolj obsojati liberalcev, da so dali vso moč v roke peščici oholih Nemcev.« Vsaka beseda v tem »Slovenecem« napadu je podlost, vsaka beseda je prava pravcata šuftarija, ki jo je mogel storiti samo kak katoliški obešenjak. Odseki so bili voljeni v seji dne 27. septembra in sicer je bilo izvoljenih v finančni odsek pet klerikalcev in trije naprednjaki torej osem Slovencev in štirje Nemci; v upravnem odseku devet Slovencev (4 naprednjaki in 5 klerikalcev) in trije Nemci, v verifikacijski odsek šest Slovencev (2 naprednjaki in 4 klerikalci) ter trije Nemci, v odsek za letno poročilo sedem Slovencev (3 naprednjaki in 4 klerikalci) ter dva Nemca. Slovenci so torej imeli v vseh odsekih ogromno večino, tako, da bi Nemci niti v poštev ne prišli. A kaj se je zgodilo? Klerikalci niso prišli k nobeni seji, dasi je njihova prekleta dolžnost, da hodijo k sejam in vsled tega je moral dež. zbor po obstoječem zakonu mandate klerikalnih poslancev za odseke razveljaviti zaradi brezvestnosti in lenuštva teh poslancev. Seveda so se morali voliti drugi poslanci v te odseke. Zdaj so prišli v finančni odsek trije Slovenci in dva Nemca tako, da je zdaj notri šest Slovencev; v upravnem odseku staj prišla dva naprednjaka in trije Nemci, tako, da je zdaj tudi tu šest Slovencev in šest Nemcev. Krivi so tega edinole klerikalci.

— **Nemška slavnost v Slov. Bistrici.** Dne 1. oktobra je bilo mesto v zastavah. Slavila se je Stiegerjeva izvolitev deželnim poslancem. Nad 30 frankfurtaric je plapolalo raz hiš. To se smatra kot nečuvvena demonstracija napram vsikdar mirnemu slovenskemu meščanstvu. Ljudstvo je bilo ogorčeno nad nemčursko brezobzirnostjo napram obče priljubljenemu dragonskemu poročniku Kandlerju, čigar mlada soproga je dan poprej nenadoma umrla in ležala dan slavnosti na mrtvaškem odru. Niti godba se ni odpovedala z ozirom na ta žalostni slučaj nagle smrti, marveč svirala na glavnem trgu popoldne celi dve uri. Stiger, ki je zlezal s pomočjo slovenskih volilcev do časti deželnega poslanca, bi bil ta škandal lahko preprečil kot mestni župan. Toda tega ni hotel — niti svojemu prijatelju g. Kandlerju na ljubo ne. Si hočete s takimi surovimi čini svoje stališče utrditi?

— **Občinske volitve na Igu.** Poročajo nam: Minoli četrtek so se vršile na zapuščenem in zane-marjenem Igu pod Ljubljano občinske volitve. Klerikalci so že tri dni pred volitvami napajali svoje kimavce, ki vidijo v slovitom dr. Mauringu vsaj polboga, tako da so bili izanski anal-fabetje na dan volitve tako pijani, da bi bili volili tudi farovško kuharico v občinski svet. Vendar se je posrečilo pišli družbi naprednjakov spraviti v občinski svet vsaj 8 mož, ki vsaj sedaj niso farovski podrepniki. Vsaj sedaj, pravimo, kajti na Igu je do malega vse farško in tercijsko. Jedino le osebnost mržnje in koristolovstva odločajo; zato ni čudno, če postajajo tudi napredni »možje« (?) vsak čas zopet klerikalni, kar ostanejo tako dolgo, da se vnovič razpró z nestrpnim in neugnanim vrhovnim petelinom, dr. Janezom. Klerikalci imajo še danes večino 10 mož v občinskem svetu, ker jim je pomagal ljubljanski odvetnik dr. A. k zmagi vzlic protestu graščine. Te dni se voli župan, ki bo gotovo zopet klerikalec. Župnik se poteza za nekega duševnega reveža žalostne zgodovine, ker ima z njegovo hišo intimne zveze. Župnik je namreč prijatelj v vsaki hiši, kjer imajo lepo mater ali lepo hčerko. Naprednjaki pa so med seboj nesložni in ne vedo, koga bi volili; nagibajo pa se k dosežanju županu, klerikalcu, ker je slučajno nekaj časa z župnikom razprt. Taki mlačeži in take zmešane glave so naši »pristaši!« Potem se ni čuditi, da spada klerikalni Iz med najgrše, najzanimnejše vasi na Kranjskem, kjer se cedi gnoj-nica in gosto blato in kjer ni videti niti sledu napredka. Ljudje so večinoma brez olike in mladina je skoraj vsa surova brez para! To so posledice klerikalne vlade in dr. Mauringove skrbi za duše! Minolo nedeljo je župnik po svoji navadi z lece zmerjal prav po rokovnjaško »liberalce«, češ da »jih ne bo vlačil za lase v nebesa, ker so itak vsi liberalci plešasti«. Svoje maščevanje nad »liberalci« pa je ohladil župnik s tem, da je vzel naprednjakom dve klopi v cerkvi ter je postavil v žagrad. Radovedni smo, ali bodo naši »liberalci« in naše »liberalke« hodile od sedaj naprej ponižno v žagrad gledat, kako se nekaj lepi Janezek iz Pol-

ževega gradu oblači. Pri nas na Igu je vse mogoče! — Župnika pa svavimo, da ne srboriti preveč, kajti v zadnjih dveh letih se je nabralo zopet toliko gradiva, da mu lahko postrežemo z romani o romantičnih sestankih na Purgertu, v Ljubljani po hotelih in drugod, o kmetijskih Micah in o okrogloodnih in bledoličnih gospodičnah ter o raznih epikurejskih pojedinah tragičnih posledic. Gosp. dr. Mauring, mi vse vemo, in — mera je polna! Akoravno se Vas na Igu res že vse boji ter Vam liže umazane roke, nekaj tičev pa je le še med nami, ki Vam povedo pred svetom, kakšne posledice ima seksualnost in nezmernost v človeškem življenju sploh in v duhovniškem še posebej. In potem bo svet strmel, da je to mogoče.

Gornjeižanec.

— **Dvomljev ponos.** Ptujске mestne očete je slikanje slavnih činov njihovega poglavarja Orniga v »Slov. Narodu« in »Slov. Stajercu« tako spekle, da so sklicali zaupno sejo. Po daljši debati so sklenili, da je pod častjo (?) župana Orniga, da bi tožil imenovanega lista oziroma dopisnika (?) Ta ponos pa precej smrdi po bojazni, zakaj Ornigu se ni zdelo nikoli pod častjo (?), da bi se ne bil strastno tožaril z vsakomur, pri katerem je imel le količkaj upanja, da ga spravi »zanesljivim« domačim sodnikom pod nož. Sedaj pa je lisjaku grozdje preklislo.

— **30letnico** nepretrganega tiskarskega deovanja v tiskarni A. Klein & Comp. bo dne 12. t. m. praznoval poslovodja g. Anton Strlekar. Stopil je v omenjeno tiskarno 12. oktobra 1874. ter preživel štiri gospodarje.

— **Koroška Bela-Javornik.** Slavnostno blagoslovljenje in otvoritev novega šolskega poslopja bo dne 6. oktobra ob 10. uri dopoldne. Učitelji in prijatelji šole dobro došli.

* **Brez dima.** Vsak prebivalec naših velikih mest si gotovo želi že enkrat videti svoje mesto brez dima. Lahko bi meščani sami k temu pripomogli, če bi le vedeli, da se obilno spleča in da je ceneje kot pa pustiti vzhajati v zrak velike oblake črnega dima. Dandanes znamo že za take iznajdbe, ki dim iz dimnika skoraj docela preprečijo, ker izžgejo iz dima vse snovi, ki se dajo še za kurjavo porabiti, a ki bi sicer ušle v zrak v podobi dima. In za take iznajdbe po eg tega tudi ni treba visokih in dragih dimnikov, kakor jih morajo sedaj zidati tovarne. Gotovo bodo za nas nastopili blaženi časi, kadar ne bo več dima po naših industrijskih mestih.

* **Nenavaden nagrobni napis.** V St. Zenu pri Reichenhallu je umrl nedavno župnik, ki so ga pokopali tik cerkvenega zidu, na zidu pa se blešči na plošči nagrobni napis, kjer je med drugim čitati: »Posvetili dragemu rajniku njegovi hvaležni otroci.« Odkritosrečna novost.

* **Beda izseljencev.** Z Reke poročajo, da je došlo 19. t. m. tja 1000 izseljencev, ki odpotujejo v Ameriko, 1000 jih pa še pride, predno odpluje parnik »Ultonia« Cunardove proge. Ubo-gi ljudje, ki so se nadjali tukaj primer-nega zavetišča, so silno iznenadeni. S temi siromaki ravna jo kakor z živino in jih tlačijo kar po 50 skupaj v prostor, ki je premajhen celo za 20 ljudij. Tri zgradbe, ki so namenjene za izsel-nike, obsegajo prostora komaj za 600 ljudij. Vlada (ogrsko-hrvatska), ki ljudi siloma priganja Cunardovi progi, ob-ljubuje, da napravi za izselnike obširna zavetišča, storila pa ni ničesar! Tako stanje je nevdružno in bi ob času kake epidemije lahko postalo za mesto prav usodno.

* Ljubavna tragedija župnika. Kakor so listi poročali, se je na dalmatinskem polotoku Pelješcu usmrtil s svojo ljubico mladi župnik don Nikola Jasprića iz Dolnje Vručice. Zginil je čez noč iz župnišča, a ž njim je zginila iz vasi tudi lepa žena Jakoba Cibilića, ki je v Ameriki, a je zvedel tja, da živi žena doma v pregrešnem razmerju z župnikom ter je tudi noseča. Napovedal se je ne ravno ljubeznjivo, da pride domov obračunit. Šele tretji dan so našli pastirji v gozdu župnika in nezvesto ženo v tesnem objemu mrtva. Zastrupila sta se en dan skupno preživela v gozdni bajti, kjer so ju našli. Nadalje je imel pri sebi nabasan revolver, 200 K denarja in pismo na zdravnika v Trpnjem, ki se je glasilo: »Evo utareva prostovoljno ter prosiva, da se nama ta zadnja želja izpolni. Zapuščam tukaj 200 K za pogreb, a prosiva, da naju pokopljete tukaj ali drugje, toda na vsak način skupno; tebe pa, dragi doktor, prosiva, ako veš kaj je Bog, da naju ne seciraš«.

* Ženska ujela dva tatova. Gospa Annie O' Neillova v Jersey City, N. J., je rano zjutraj v negleju, toda oborožena z revolverjem napadla dva tatova, katera sta nameravala izprazniti blagajno v kavarni njenega soproga. O' Neillova, katera stanuje nad kavarno, je slišala spodaj ropot, se hitro oborožila z revolverjem in odšla v kavarno. Kakor hitro sta lopova ugledala posestnikovo soprogo, sta spustila denar na tla in utekla. Toda ona ju je zasledovala in med tem streljala, dokler nista prišla dva policaja na lice mesta, ki sta ujela tatova v trenutku, ko sta se hotela odpeljati s poulično železnico.

* Nemoralni okostnjak. Na Bavarskem so takozvani liceji, na katerih lahko katoliški teologi absolvirajo svoje vseučilišške študije. Nedavno je prišel novoimenovani profesor v tak licej. Ogledal si je zbirke. Antropološki oddelek je bil zelo skromno zastopan: le eden človeški okostnjak se mu je režal nasproti. Toda še nekaj je našel zraven okostnjaka, kar pa v kljub svoji veliki učenosti ni vedel, kam naj uvrsti. Zdi se mu, da predstavlja iz voska narejen list. Poklical je služabnika. Ta mu je stvar pojasnil: figovo pero je, ki ga obesijo okostnjaku, kadar ga med predavanjem postavijo pred teologe.

* Najstarejše ljubimsko pismo. V Kaldeji so našli nedavno na glini vtisnjeno najstarejše ljubimsko pismo. To čudno pismo je bilo pisano 2200 let pred Kristovim rojstvom. Naslovljeno je bilo na izvoljenko, ki je bivala v Sipari, dočim je zaljubljenec živel v Babilonu. Pismo se glasi: »Dami Kasbui (mala ovca) je to namenjeno. Naj ti bog solnea in Marduk naklonita večno življenje. Pišem z željo, da bi zvedel kaj o tvojem zdravju. O sporoči mi o tem. Stanujem v Babilonu in te nisem videl, kar me zelo vznemirja. Sporoči mi, ako prideš k meni, da bom lahko srečen. Pridi! Da bi dolgo živela zaradi mene.«

Loterijske srečke.

Dunaj, 24. septembra.	63, 6, 66, 5, 48.
Trst, 1. oktobra.	38, 77, 86, 71, 11.
Praga, 20. septembra.	52, 15, 3, 48, 5.
Linc, 1. oktobra.	34, 76, 29, 69, 27.
Građeo, 24. septembra.	44, 14, 11, 43, 79.
Brno, 28. septembra.	18, 57, 59, 72, 76.

FRANC JOŽEFova GRENČICA

„pravzaprav reprezentant grenčič“.
(V. medic. odd. splošne bolnice na Dunaju.)

Šunka

s kožo 1 glđ. brez kože 95 kr. brez kosti s kožo 1 glđ 10 kr. kr., plečeta brez kosti 90 kr., suho meso 78 kr., slanina 82 kr., prešičevi jeziki 1 glđ., goveji 1 glđ. 20 kr., glavina brez kosti 45 kr. Dunajske salame 80 kr., prave boljše 1 glđ., iz šunke 1 glđ. 20 kr. Ogrska la salame 1 glđ. 70 kr., salame á la ogrske trde 1 glđ. 50 kr., kila. Velike klbase po 20 kr. — Pošiljam le dobro blago od 5 kil naprej proti povzetju

Janko Ev. Sirc v Kranju.

tvrtten okus kave dočezeta s prirnošenjem
Vydrove žitne kave
POSKUSITE! Vzorek dragovoljno.
Poslana 6 kg. pošiljka 4 K 50 h franco.
„DOMAČI PRIJATELJ“
vsak odjemalcom dostoj. pošiljke mesečno.
Vydrove tovarna št. 100 Praga-VIII

Zmešane lase

kupuje po najvišjih cenah in plača bolje nego vsaka zunanja firma

Ludovik Businaro

v Ljubljani, Hilsarjeve ulice št. 10.

Nabiralce las opozarjam s tem uljudno na svojo firmo.

Vsaka rodbina

naj bi v svoj prid rabila le

Kathreinerjevo

Kneippovo sladno kavo

kot primes vsakdanji kavni pijači.

Ceno češko posteljno perje!

5 kg novega skubljenega K 9'60, boljsega K 12'—; belega jako mehkega, skubljenega K 18'—; K 24'— snežnobelega, mehkega, skubljenega K 30'— K 36'—. Pošilja se frako proti povzetju. Tudi se zamenja ali nazaj vzame 5 proti povrnitvi poštnih stroškov. 2471

Benedikt Sachsel, Lobes 35.
pošta Pízen na Češkem.

Najnižje cene Največji izbor
Skrbno izdelovanje
Preoblike Popravila
L. Mikusch
tovarna dežnikov
Ljubljana, Mestni trg

Slovenci in Slovenke! Ne zabiite družbe sv. Cirila in Metodaj

Spominjajte se dljaške in ljudske kuhinje pri igranjah in stavah, pri svečanostih in oporokah, kakor tudi pri nepričakovanih dobitkih.

Zarezane strešnike

vštricne (Strangfalzziegel) in francoske (gepresste Falzziegel)

Zidarsko opeko, cement roman in portland glinaste peči in štedilnike plošče za tlak šamotne in cementne

kakor tudi

vse drugo stavbinsko blago

ponujajo po najnižjih cenah v poljubnih množinah

F. P. Vidic & Comp., Ljubljana.

Red Star Line Rdeča zvezda *

V Ameriko!

Antwerpen Hitra in varna vožnja z moderno opravljenimi novimi brzoparniki te solidne

družbe pri poštenu in snažni postrežbi. Natančen zanesljiv pouk in veljavne listke po

New York

Philadelphia

70 gl. za železnico in barke

dobite v 978—20

Kolodvorskih ulicah št. 41

od južnega kolodvora na desno.

Za zastopstvo „RDEČE ZVEZDE“

Ivan Nep. Resman.

Stanje hranilnih vlog:

18 milijonov kron.

Rezervni zaklad:

nad 550.000 kron.

Mestna hranilnica ljubljanska

na Mestnem trgu zraven rotovža

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsacega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potem c. kr. poštne hranilnice. Posoja se na zemljišča po 4 $\frac{1}{4}$ % na leto. Z obrestmi vred pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se vs dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolžnik poplačati dolg z obrestmi vred na primer v 33 letih, tedaj mora plačevati na leto 6% izposojenega kapitala. 223—9

Posoja se tudi na menice in na vrednostne papirje, in sicer po 4 $\frac{1}{2}$ % do 5%.